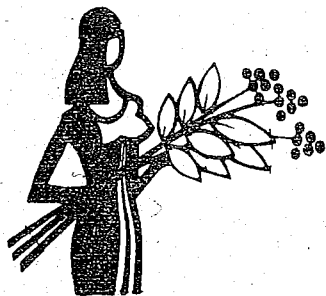

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΡΑΨΑΝΗΣ

— Παρουσιάζει
η Σιόντα Κατερίνα
Δ/ντρια Δημοτικού Σχολείου

Βαθεία συγκίνηση και εθνική υπερηφάνεια ένισσα στην καρδιά μου πριν από αρκετά χρόνια, όταν σ'ένα Αθηναϊκό περιοδικό του περασμένου αιώνα:

“Ημερολόγιον
της
Εφημερίδος των Κυριών
Έτος Γ'
1890”

ανέγνωσα το τόσο χαριτωμένο άρθρο της Μαρίας Πίπιζα, το αναφερόμενο στην ωραία κωμόπολη, την Ραψάνη, την φιλότατη ιδιαίτερα πατρίδα μας.

Ορμώμενο το άρθρο από τις γυναίκες της Ραψάνης την εποχή εκείνη, μας δίνει περιληπτικά πολλές πτυχές της κοινωνικής ζωής του τόπου μας, τον περασμένο αιώνα. Χαρακτηριστικό είναι ότι “οι Ραψανιώτηδες μητέρες, ανατρέφουσι κάλλιστα τα τέκνα των έχουσαι ως πρώτας της ανατροφής βάσεις την προς τον Θεόν και προς την πατρίδα αγάπην”. Πραγματικά γνήσιες χριστιανές και ελληνίδες μητέρες που έδωσαν άξια τέκνα στον τόπο μας.

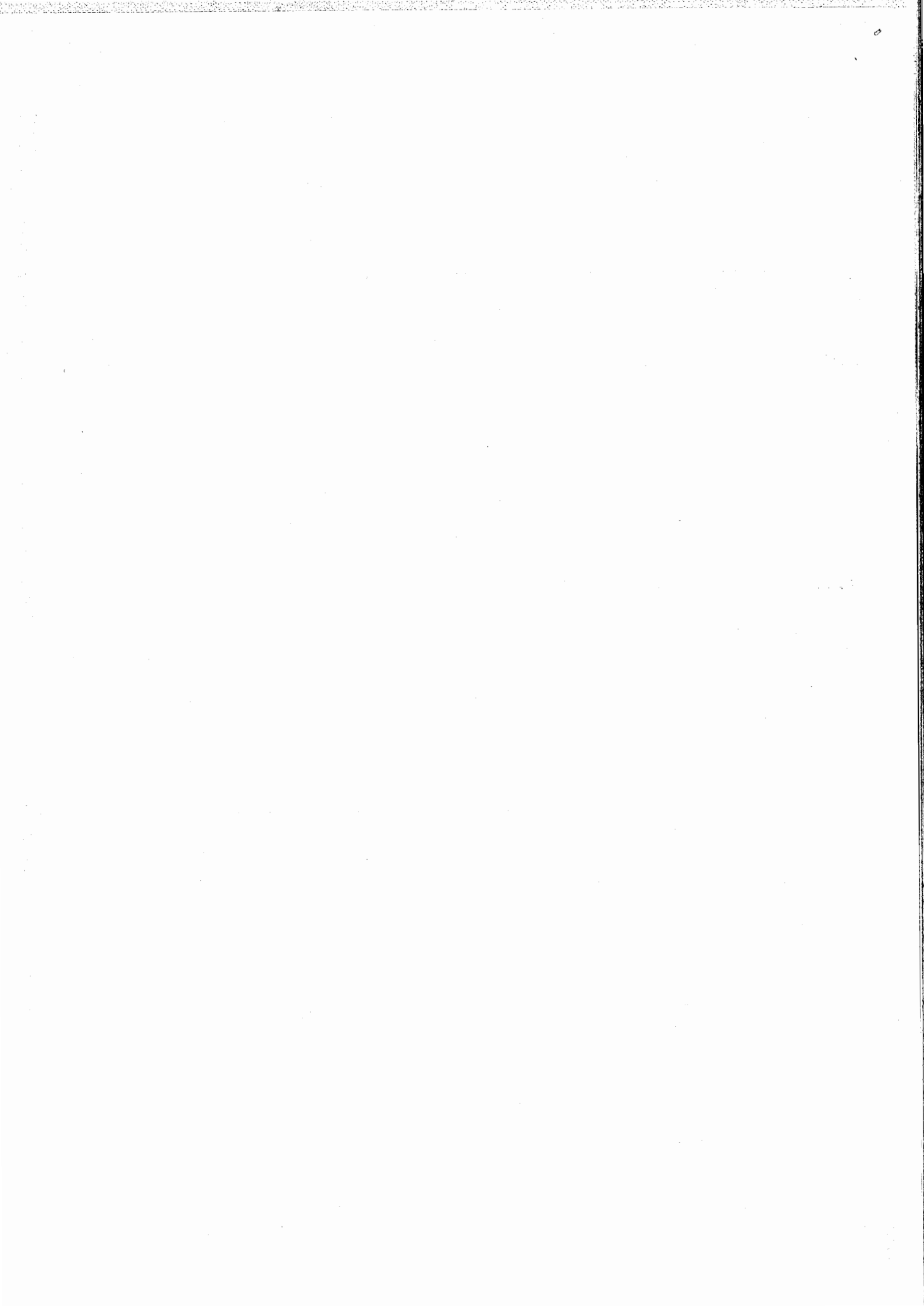
Φημίζονται για το ωραίο τους παράστημα, την κομψή τους ενδυμασία, την γενναία ψυχή και την εργατικότητά τους,

με χαρακτηριστικότερα αρετή την φιλοξενία, πράγμα σπάνιο. Εντύπωση προκαλεί ότι μετά την απλόχερη φιλοξενία των ξένων τους κατευόδωσαν μ'εντόπια δώρα, ως δείγμα ευχαριστήσεως για την τιμή που τις έκαμναν να διαμείνουν ή απλώς να επισκεφτούν “τας απλώς μεν, πλην καθαρώτατα ηυπρεπισμένας κατοικίας των”.

Επί πλέον τις διακρίνει μια ξεχωριστή αρχοντιά, ευγένεια και ψυχικός πλούτος σ'όλες τις κοινωνικές εκδηλώσεις που μας καταπλήσσει.

Εμείς οι γυναίκες του 20ου αιώνα δεν έχουμε ανάγκη από ξένα πρότυπα. Ας γυρίσουμε πίσω στις ρίζες μας, σ'εκείνες τις λεβέντικες μορφές του περασμένου αιώνα, που έζησαν στα ίδια χώματα, ανέπνευσαν τον ίδιο βουνίσιο αέρα και ανέπτυξαν τις τέχνες και τον πολιτισμό στη μικρή, αλλά φημισμένη γωνιά της Ελλάδας μας, σε τέτοιο βαθμό ώστε να είναι γνωστή και αξιαγάπητη η μικρή μας πατρίδα και στην πρωτεύουσα την Αθήνα και ν'αρθρογραφούν επαινούντες τις

γυναίκες της Ραψάνης. Με τον τρόπο αυτό δοξάζουν και μεγαλώνουν οι γυναίκες μέσα από την αφάνεια τον τόπο τους και μάλιστα γίνονται αυτές αιτία να διαφημιστεί η πατρίδα τους, πολύ πέραν των ορίων της.

Αυτός ο θαυμασμός και η ευγνωμοσύ-

νη προς τις γυναίκες εκείνες της γενε-
τειράς μας μ'ώθησε να δημοσιεύσω το παρακάτω άρθρο της Μαρίας Πίπιζα αυτούσιο για να το χαρείτε μ'όλη τη φρεσκάδα και τη δροσιά του χιλιοτραγουδισμένου Ολύμπου μας και τις αγνές παραδόσεις του τόπου μας.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΡΑΨΑΝΗΣ

Ως ο βυθίζων το βλέμμα εις το βαθυκύανον πέλαγος, εν ώ εις ωραίαν θερινήν νύκτα αντανakλώσιν υποτρέμοντες αστέρες, αποθαυμάζει την Πανσοφίαν του Υψίστου, ως ο ατενίζων ωραίαν εικόνα επαινεί τον ποιήσαντα καλλιτέχνην, ούτω και ο βλέπων την ωραίαν κωμόπολιν Ραψάνην, θαυμάζει την μυστηριώδη φύσιν, ήτις με τόσα κάλλη επροίκισεν αυτήν.

Νωχελώς ερριμένη εις τας υπωρείας του πολυκορύφου Ολύμπου δέχεται παρ' αυτού την μυροβόλον αύραν και το γλυκύ του θύμου άρωμα. Είναι κωμόπολις, ήν δύναται τις αληθώς να πιστεύση, ότι ηυλόγησαν οι θεοί και ηγάπησαν οι άνθρωποι! Έχει έναντι αυτής την γυμνήν κορυφήν της Όσσης, ής τα αφρόπλεκτα κρήδεμνα, κυματίζοντα, χαιρετώσι μετά γλυκείας συμπαθείας τας λευκάς του Γερ'Ολύμπου κορυφάς!

Αριστερόθεν βλέπει τις το γαλανόν και ευρύ Θερμαϊκόν πέλαγος, εξ ου ανεπήδα ποτέ ο Ποσειδών και η σοφή Αθηνά, περιβεβλημένη την λευκήν εσθήτα της και επί των αφρωδών κυμάτων του οποίου καθήμενοι επί δελφίνων αι ωραίοι Νηρηίδες, εκράτουν την τρίαιναν του Θεού των θαλασσών μετά στεφάνων εξ ανθέων!

.....
Δένδρα καταπράσινα σκιερά, πτηνά τονίζοντα μελωδικώς το ωραίον αυτών άσμα, ρύακες ών το γλυκό κελάρισμα αποτελεί μυστηριώδη αρμονίαν, στολίζουσι το χωρίον τούτο, όπερ σήμερα κατοικείται υπό δύο χιλιάδων κατοίκων και όπερ δις επυρπολήθη υπό των Τούρκων, πρώτον εν έτει 1854 και δεύτερον εν έτει 1878.

Μετά λύπης βλέπει τις μεγάλους περιβόλους εν οίς μόνον ερείπια και λίθοι μαρτυρούσι την πάλαι ύπαρξιν των μεγάλων οικοδομών και ωραίων εργοστασίων της υφαντικής και μεταξουργικής. Αι τέχναι αύται είχαν προαχθή ενταύθα εις αληθώς ζηλωτόν σημείον, όπόθεν οι κάτοικοι διετέλουν εις σχέσεις μετά των εμπορικωτέρων πόλεων της Ευρώπης!

Αι γυναίκες της Ραψάνης πλήρεις ζωής και σφρίγους είναι καρτερικαί και γενναίοι! Τούτο απεδείχθη κατ' αμφοτέρας τας του χωρίου των πυρπολήσεις, καθ' ός έδειξαν μέγα θάρρος και απαράμιλλον γενναϊότητα! Λέγεται ότι αι νεαράι Ραψανιώτιδες, αφού πρώτον προητοίμασαν τα δια τους συζύγους και αδελφούς αυτών τρόφιμα, έλαβον κατόπιν εις εις τα αγκάλας τα μικρά τέκνα ή αδέλφια των και τα έφερον εις βαθέα τίνα σπήλαια του Ολύμπου, 5-6 ώρας απέχοντα του χωρίου αυτών, ίνα σώσωσιν αυτά από της φοβερής Οθωμανικής μαχαίρας!

Μετά την καταστροφήν του χωρίου και την απομάκρυνσιν των Τούρκων επέστρεψαν έχουσαι ως μόνην κινητήν περιουσίαν τας κλείς των πυρποληθεισών οικιών αυ-

τών. Αι Ραφτανιώτιδες αντί να θρηνώσι και απελπίζονται ερρίφθησαν μετ' απεριγράπτου ζήλου εις την εργασίαν, ιδία εις την γεωργικήν, εβοήθησαν τόσον τους συζύγους και αδελφούς των, ώστε εντός ολίγου κατώρθωσαν να κατασκευάζωσι μικρούς οικίσκους ούς προϊόντος του χρόνου ανύψωσαν εις ωραίας διορόφους οικοδομάς.

Μόλις αι μικραί κορασίδες διέλθωσι την 5ην ή 6ην άνοιξιν του βίου των, οδηγούνται υπό της μητρός εις το σχολείον, μετά δε το 12ον έτος μένουσι πλέον εν τή οικία και αναλαμβάνουσι την διεύθυνσιν αυτής, επιβλεπόμεναι πάντοτε υπό του αγρύπνου οφθαλμού της προσφιλοῦς μητρός των.

Άμα το ρόδιον άρμα της κροκοβαφή εσθήτα φερούσης θεάς, διασχίση τους μέλανας της νυκτός πέπλους, άμα ως η ωραία Ηώς ανοίξη δια των ροδίνων δακτύλων της τας της Ανατολής, η νεαρά Ραφτανιώτις αποσπάται της αγκάλης του Μορφέως και αφού ασχοληθή ολίγον εις ευπρεπισμόν του χαρίεντος και ευλυγίστου αυτής σώματος, πορεύεται εις την πλησιεστέραν πηγήν ίνα φέρη εν τή οικία το πόσιμον ύδωρ της ημέρας. Μετά ταύτα ασχολείται εις κατασκευήν του προγεύματος, όπερ πάντοτε ευρίσκουσιν οι αδελφοί και ο σύζυγος έτοιμον κατά την ωρισμένην ώραν.

Η πλύσις των ενδυμάτων γίνεται συνήθως εις την πηγήν, εν ή μεταφέρουσιν τα ρερυπωμένα ενδύματα τα νεαρά κοράσια επί ωραίων αφροπλέκτων κανίστρων. Μετά την πλύσιν μέχρις ότου ταύτα ξηρανθώσιν, εξαπλούνται υπό την σκιάν δασοφύλων πλατάνων, φέρουσαι δε ανά χείρας ωραίαν ηλακάτην, νήθουσι μαλακά πορφυρά έρια και ψάλλουσιν εγχώρια άσματα.

Όταν δε ο ελπιδοφόρος Μάϊος ρίψη εις την γην την πρασίην σινδόνην του, τότε αι νεαραί κόραι οδηγούσιν ανά τους κήπους μέλανα ή λευκόν ίππον, επί της ράχews του οποίου προσδένουσι μεγάλας δέσμας κλωνών μωρεών, δι' ών τρέφουσι τον μεταξοσκώληκα, από του οποίου πολλάκις, εξαρτάται, η διατροφή ολοκλήρου οικογενείας επί έν έτος.

Κατά την εποχήν του τρυγητού, αι νεάνιδες φέρουσαι επί της κεφαλής δροσόπλεκτα κάνιστρα πορεύονται εις τους αμπελώνας των, ίνα δρέψωσι τας γλυκάς σταφυλάς. Ταύτας κρεμοῦν επί υψηλού μέρους, εφ' ού διατηρούνται και πέραν του Φεβρουαρίου ή κατασκευάζουσιν εξ αυτών γλεύκος και ωραίον πετιμέζι.

Εάν ο καιρός ή άλλη της αιτία δεν επιτρέπη αιταίς να ασχοληθώσιν εις τας εκτός της οικίας εργασίας, τότε καθήμεναι εις τον ιστόν κατασκευάζουσι πολυχρόους τάπητας, χρησίμους εις επίστρωσιν των οικιών των, ή χονδρόν τί ύφασμα αλατζά καλούμενον, όν μεταχειρίζονται εις τραπεζομάνδουλα και άλλα τοιαύτα.

Η φιλοξενία είναι η χαρακτηριστικότερα αρετή των γυναικών της Ραφάνης. Ο ξένος ευρίσκεται ενταύθα εν τω ιδίω οίκω. Άπασαι αι θύραι ενώπιόν του ανοίγονται και αι νεαραί οικοδέσποιναί μετά προθυμίας περιποιούνται αυτόν. Κατά την αναχώρησιν του δε εφοδιάζουν δι' ωραίων μυροβόλων εγχωρίων καρπών, ως δείγμα ευχαριστήσεως, δι' ήν τιμήν ούτος εποίησατο αιταίς, διαμείνας ή επισκεφθείς τας απλώς μεν πλην καθαρώτατα ημπρεπισμένας κατοικίας τών.

